SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 113/09-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. apríla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Z. O., T., zastúpenej advokátom JUDr. T. S., T., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/38/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. O. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. januára 2009 doručená sťažnosť Z. O. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/38/2008.

2. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že *„Žalobou..., ktorá bola zaslaná na Okresný súd vPezinku dňa 05. 11. 2004 sa domáham voči žalovanému P. P. náhrady škody vo výške 2 500 000.- Sk...*

Dňa 04. 11. 2005 bolo môjmu právnemu zástupcovi... doručené oznámenie Okresného súdu Bratislava III., č. k. Pk-23C 137/2004... o postúpení veci z dôvodu miestnej príslušnosti na Okresný súd Bratislava II., nakoľko žalovaný má sídlo v obvode súdu Bratislava II.

Uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26. 07. 2006 – 16 NcC 14/06-60 bolo rozhodnuté o miestnej príslušnosti tak, že na konanie vo veci je miestne príslušný Okresný súd Bratislava III.

Následne na to bolo spisu pridelené na Okresnom súde Bratislava III. č. sp. 24 C 74/2006.

Potom už len Okresný súd Bratislava III. vytýčil dva termíny pojednávania, a to 27. 09. 2007 a 22. 11. 2007, ktoré sám zrušil a doteraz od novembra 2004 vo veci nekonal.

Toho času je vec opätovne vedená na Okresnom súde v Pezinku a je evidovaná pod sp. zn. 4 C/38/2008...

Okresný súd... po dobu vyše štyroch rokov vo veci nekonal a spôsobil svojim postupom zbytočné a neodôvodnené prieťahy v konaní, ktoré sa týka náhrady škody v dôsledku ťažkej ujmy na zdraví s celoživotným dôsledkom.

Presuny veci (spisu) medzi Okresným súdom Pezinok a Okresným súdom Bratislava III. nie sú a nemôžu byť ani ospravedlnením nečinnosti súdu po dobu vyše 4 rokov a vyvolania zbytočných a neodôvodnených prieťahov v konaní a sú len internou záležitosťou rezortu justície.“

3. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1/ Okresný súd v Pezinku v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/38/2008 porušil základné právo Z. O. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2/ Okresnému súdu v Pezinku v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/38/2008 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3/ Z. O. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 €, ktoré jej je Okresný súd v Pezinku povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4/ Okresný súd v Pezinku je povinný zaplatiť náhradu trov konania...“

4. Ústavný súd vyzval sťažovateľku prostredníctvom jej právneho zástupcu listom č. k. Rvp 85/09-10 z 12. februára 2009, aby odstránila nedostatky podania, najmä predložila žalobný návrh, rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 16 NcC 14/06, predložila sťažnosť na prieťahy v konaní adresovanú predsedovi okresného súdu podľa § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov a voľbách prísediacich v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“), resp. podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“) a jeho odpoveď na sťažnosť, a aby sa vyjadrila k rozsahu označených porušovateľov práva, pretože v petite uvádza sťažovateľka len okresný súd.

Vo výzve bola sťažovateľka ústavným súdom zároveň upozornená na skutočnosť, že jej podanie nespĺňa všetky zákonné náležitosti, a preto je potrebné, aby jeho nedostatky odstránila v lehote 10 dní od doručenia listu, pretože v opačnom prípade môže byť podanie odmietnuté podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy túto poskytuje v rozsahu vyplývajúcom z ustanovení čl. 125 až čl. 130 ústavy, a to za presne vymedzených procesných podmienok vrátane kvalifikovaného podania, návrhu na začatie

konania, ktorého náležitosti sú bližšie ustanovené v § 20 ods. 1 a 2, § 49, § 50 a § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2. Ústavný súd z obsahu sťažnosti zistil, že predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, podľa ktorého postupom okresného súdu došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože okresný súd je nečinný viac ako štyri roky.

3. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd vo výzve z 12. februára 2009 upozornil právneho zástupcu sťažovateľky na skutočnosť, že v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd

v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 17 ods. 1 zákona o štátnej správe súdov platného do 31. marca 2005 a od 1. apríla 2005 podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona o súdoch. Súčasne ho vyzval, aby predložil dôkaz o splnení predmetnej povinnosti, t. j. o podaní sťažnosti na prieťahy v konaní predsedovi prvostupňového súdu.

Právny zástupca sťažovateľky výzvu ústavného súdu z 12. februára 2009 prevzal 16. februára 2009 a do času rozhodovania ústavného súdu na ňu nereagoval.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prieťahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal do 31. marca 2005 k dispozícii podľa zákona o štátnej správe súdov a v súčasnosti podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prieťahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prieťahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prieťahov a ustanovuje za také prieťahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prieťahy

v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Postup sťažovateľky (jej právneho zástupcu) v okolnostiach prípadu je potrebné vykladať tak, že napriek výzve ústavného súdu nepreukázala splnenie požiadavky namietania prieťahov v konaní pred orgánom verejnej správy súdov. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má

za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv“ (III. ÚS 44/03).

Keďže ústavný súd nezistil, že by sťažovateľka podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v predmetnom konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, a ani z obsahu sťažnosti a z jej príloh nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľky z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

4. V sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáhala. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označila za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy).

Sťažovateľka v rámci petitu sťažnosti namietala prieťahy iba vo vzťahu k okresnému súdu (v konaní sp. zn. 4 C/38/2008), a to napriek výzve ústavného súdu z 12. februára 2009, v ktorej bola na uvedený nedostatok upozornená (jej právny zástupca). Ústavný súd preto súc viazaný petitom sťažnosti mohol posúdiť iba prieťahy vo vzťahu k označenému porušovateľovi – okresnému súdu.

Aj keď to sťažovateľka výslovne neuviedla, z obsahu sťažnosti prima facie vyplýva, že konanie na okresnom súde sa vedie od začiatku roka 2008 (zrejme v súvislosti so zriadením okresného súdu od 1. januára 2008), o čom svedčí aj číslo spisovej značky.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou,

porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, IV. ÚS 221/05).

Ústavný súd po oboznámení sa so sťažnosťou a s jej prílohami dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je tiež zjavne neopodstatnená, keďže konanie na okresnom súde začalo (najskôr) 1. januára 2008 (nevylučujúc neskorší dátum) a sťažnosť ústavnému súdu bola podaná 20. januára 2009.

Doterajšia dĺžka konania vedeného okresným súdom (viac ako 12 mesiacov) zatiaľ vylučuje, aby jeho konanie vedené pod sp. zn. 4 C/38/2008 bolo možné pokladať za konanie

so zbytočnými prieťahmi, t. j. žeby uvedené prieťahy dosahovali takú intenzitu, žeby ich bolo možné označiť za zbytočné.

Vzhľadom na uvedené, najmä s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom (viac ako 12 mesiacov), nepovažoval ústavný súd postup okresného súdu za taký, ktorý by mohol byť východiskom pre vyvodenie záveru o príčinnej súvislosti s možným porušením základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj ako zjavne neopodstatnenú.

5. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným prieťahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. apríla 2009